

[Kai Moltke.]

i tinget, idet man anfører, at f. eks. 25 pct.-forhøjelsen ved lejerskifte og flytningen af grænserne, hvor huslejebeskyttelsen gælder, er ting, som har skabt husejerne i disse områder visse juridiske rettigheder, som det ville være uforsigtigt at se bort fra.

Nu dukker der så et andet spørgsmål op her, hvis man taler om huslejudligning og har huslejeudligningen som perspektiv. Skal vi nu til at vedtage nye småbrikker, hvorefter det måske en skønne dag viser sig, at man tilstræber én form for huslejeudligning, men opnår en helt anden, nemlig den, at hele provenuet af juridiske grunde — om man vil det eller ej — for en væsentlig del tilfalder grundejerne? Når jeg fremdrager dette forhold, er det, fordi det både i betænkningen fra formandskabet og i de øvrige dokumenter meget stærkt fremhæves, at en almindelig forhøjelse af huslejen, som ensidigt tilfalder husejerne, vil bevirke en større stigning i ejendomsprisen og dermed en højere risiko for faren for belåning.

Jeg må sige, jeg er virkelig glad for i dag at se, at både det økonomiske råds formandskab og målsætningsudvalget trækker disse elementære økonomiske kendsgerninger frem. Blankobevilling af højere leje til husejeren kan i morgen omsættes i stigende ejendomspriser, i optagelse af lån og i større forbrug — af hvilken art dette forbrug nu er.

Men så tror jeg, vi nærmer os en cirkel, noget af det, man skulle undgå. Man har talt om inflationen som kapløbet mellem priser og lønninger. Ja vel, men priserne søger man altså for: 100 pct. stigning til lejerne, en stigning til parcelhusejerne og en stigning i det sociale byggeri samt likvidering af omkostningsprisen — grundvolden for det sociale byggeri her i landet. Ja men er det i sig selv ikke et oplæg til et nyt kapløb, og tror man, det vil gå helt stille af? Hvor meget var det, der lige blev givet i løntillæg her ved den fredelige likvidering af overenskomsterne i år, og i hvilket forhold vil de 25 pct. og alt det andet komme til at stå dertil? Man taler jo om og forudiskonterer lejeforhøjelser i ejendomspriserne og ved belåning — og hvad, hvis nu det sker? Er vi så ikke inde i en ny proces, hvis enkelte led alle sammen fører henimod manglende stabilitet i pengeværdien og fortsættelse af inflationspresset?

Derfor kunne det ikke falde mig ind uden videre at stemme for nogen som helst forhøjelse af huslejerne uden nærmere undersøgelse af de driftsmæssige konsekvenser, og uden at loven samtidig i det mindste ledsages af klare forholdsregler gående ud på, at der lægges loft over belåningen. Før et sådant loft er lagt, vil det være yderst farligt at argumentere med de almindelige lejeforhøjelser.

For det andet forekommer det mig, at der ligesom er et modsætningsforhold mellem lovforslagets forskellige bestanddele. Der er almindelig enighed om lejeforhøjelse op til 25 pct. Se, når man regner med, at en lejeforhøjelse på 100 pct. vil betyde rimeligvis en milliardbelåning, så kan jeg da regne ud, at en forhøjelse af huslejerne med ca. 25 pct. heller ikke kan undlade helt at sætte sig spor i belåningsrisikoen. Men hvad er det, man er gået ud fra i det lovforslag, som her foreligger? Fra to principper; det ene er, at i fremtiden skal vi have et huslejeråd, som gennem årlig kontrol og årlige forhandlinger skal se, om mulighederne for en vedligeholdelse bliver tilvejebragt, bliver opretholdt, så folk kommer til at bo menneskeligt. Det er det, som det ærede medlem fru Else-Merete Ross kalder: det, som stilles lejerne i udsigt af direkte fordele. Det kunne da ikke falde mig ind at sige, at nogen lejer er interesseret i, at huset falder ned over hovedet på ham, eller at han kommer til at bo under reparations- og vedligeholdelsesmæssigt helt uforsvarlige forhold. Men mit grundsynspunkt er bare, at det ville være ønskeligt, om man allerede i denne lov byggede på de dokumenterede udgifter i stedet for på de 25 pct. a conto, hvis det alligevel er meningen i den kommende 4 års periode at lade et sådant sagkyndigt råd på grundlag af driftsomkostninger og driftstal være bestemmende for udviklingen.

Jeg forstår altså ikke, hvorfor man ikke med det samme begynder dér, hvor man siger man vil hen, i stedet for at skabe et nyt led, som i den form, lovforslaget har, kan få temmelig farlige konsekvenser ved at fremme inflations- og belåningsprocessen i ejendomme. Det er den slags, vi kan få oplysninger om og forhandle om i udvalget.

Så er der de organisatoriske bestemmelser i lovforslaget. Er det sådan, at regeringen,